

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 11. svibnja 2011.

[\[Video\]](#)

Homo orans

Draga braćo i sestre!

Danas ću nastaviti razmišljati o tome kako su molitva i religijski osjećaj sastavni dio čovjeka tijekom čitave njegove povijesti.

Mi živimo u dobu u kojoj su očiti znakovi sekularizma. Bog kao da je nestao iz života mnogih ljudi ili je postao stvarnost prema kojoj su ljudi ravnodušni. Vidimo, međutim, na isti način, mnoge znakove koji nam ukazuju na buđenje religijskog osjećaja, ponovno otkrivanje važnosti Boga za čovjekov život, potrebu za duhovnošću i nadilaženjem čisto horizontalnog, materijalnog pogleda na ljudski život. Promatrajući nedavnu povijest pokazalo se promašenim predviđanje onih koji su, još tamo od prosvjetiteljstva, nagoviještali nestanak religija i veličali apsolutni razum, odijeljen od vjere, razum kojeg bi se izvelo iz tame vjerskih dogmatizama i koji bi raspršio "svijet svetog", vraćajući čovjeku njegovu slobodu, njegovo dostojanstvo i njegovu autonomiju od Boga. Iskustvo prošloga stoljeća, s dva tragična svjetska rata dovelo je u krizu taj progres kojeg je autonomni razum, čovjek bez Boga navodno mogao zajamčiti.

U Katekizmu Katoličke Crkve se kaže: "Stvaranjem Bog zove svako biće iz ništavila u postojanje... I nakon što je grijehom izgubio sličnost s Bogom, čovjek ostaje na sliku svog Stvoritelja. On čuva želju za Onim koji ga zove u postojanje. Sve religije svjedoče o tom bitnom traženju ljudi" (br. 2566). Mogli bismo reći – kao što sam pokazao u prethodnoj katehezi – da nije bilo nijedne velike civilizacije, od davnih vremena pa do naših dana, koja nije bila religiozna.

Čovjek je po svojoj naravi religiozno biće, on je homo religiosus kao što je homo sapiens i homo faber: "čežnja za Bogom – kaže također Katekizam – upisana je u čovjekovo srce, jer je od Boga i za Boga stvoren" (br. 27). Stvoriteljeva slika je upisana u njegovo biće i on osjeća potrebu pronaći svjetlo da bi dao odgovor na pitanja o dubokom smislu stvarnosti; taj odgovor on ne može pronaći u samome sebi, na temelju vlastitog iskustva. Homo religiosus ne javlja se samo u drevnim svjetovima, on se provlači kroz čitavu povijest ljudskog roda. U vezi s tim, na bogatom terenu ljudskog iskustva nastali su najrazličitiji oblici religioznosti, kojima se pokušalo odgovoriti na želju za puninom i srećom, na potrebu za spasenjem, na traženje smisla. "Digitalni" jednako kao i pećinski čovjek traži u religijskom iskustvu načine da prevlada svoju ograničenost te oslonac i sigurnost u svojoj nesigurnoj ovozemaljskoj avanturi. Uostalom, život bez vrhunarnog obzora ne bi imao puni smisao i sreća, kojoj svi težimo, nekako se spontano projicira prema budućnosti, u neko sutra koje tek treba doći. Drugi vatikanski koncil, u deklaraciji Nostra aetate, to je istaknuo na jezgrovit način: "Ljudi od različitih religija očekuju odgovor o skrivenim zagonetkama ljudske egzistencije koje, kako nekada tako i danas, duboko uzbuđuju ljudsko srce: što je čovjek, koji je smisao i cilj našega života, što je dobro, a što je grijeh, odakle boli i koja im je svrha, koji put vodi do postizanja istinske sreće, što je smrt, sud i nagrada nakon smrti te što je, napokon, onaj konačni i neizrecivi misterij koji obuhvaća našu egzistenciju, misterij iz kojeg smo potekli i kojem težimo?" (1). Čovjek zna da ne može sam odgovoriti na vlastitu temeljnu potrebu da shvati. Kolikogod da se zavaravao i zavarava se da je samodostatan, on na temelju iskustva zna da nije dovoljan samome sebi. Ima potrebu otvoriti se drugome, nečemu ili nekom, koji mu može dati ono što mu nedostaje, mora izići iz samoga sebe prema Onome koji je kadar ispuniti njegovu želju u svoj njezinoj širini i dubini.

Čovjek nosi u sebi žeđ za beskonačnim, čežnju za vječnošću, traži ljepotu, u sebi gaji želju za ljubavlju, ima potrebu za svjetlom i istinom, a sve to ga tjera prema Apsolutnom; čovjek nosi u sebi želju za Bogom. A čovjek zna, na neki način, da se može obratiti Bogu, zna da mu se može moliti. Sveti Toma Akvinski, jedan od najvećih teologa u povijesti, naziva molitvu "izrazom čovjekove želje za Bogom". Ta privlačnost prema Bogu, koju je sam Bog stavio u čovjeka, je srž molitve, koje poprima razne oblike i načine već prema povijesnom razdoblju, okolnostima, danom trenutku, milosti pa čak i grijehu pojedinog molitelja. Čovjek je dakle tijekom svoje povijesti upoznao različite oblike molitve, jer je razvio razne načine otvaranja prema Drugom i prema onostranosti, tako da možemo reći da je molitva iskustvo prisutno u svakoj religiji i kulturi.

Naime, draga braćo i sestre, kao što smo vidjeli protekle srijede, molitva nije vezana uz određeni kontekst, već se nalazi upisana u srce svake osobe i svake kulture. Naravno, kada govorimo o molitvi kao iskustvu čovjeka kao takvog, čovjeka molitelja (homo orans), treba znati da je ona nutarnji stav prije no niz praksi i obrazaca, način na koji čovjek stoji pred Bogom prije no vršenje nekog kulturnog čina ili izricanje riječi. Molitva ima svoje središte i korijeni joj seže u najveću dubinu osobe; zato je nije lako objasniti i, iz istog razloga, može biti izvrgnuta krivim shvaćanjima i mistifikacijama. I u tome smislu možemo shvatiti izraz: teško je moliti. Naime, molitva je u pravom smislu riječi prostor besplatnosti, težnje prema Nevidljivom, Neočekivanom i Neizrecivom. Zato je

iskustvo molitve za sve izazov, "milost" za koju treba moliti, dar Onoga kojem se obraćamo.

Čovjek u molitvi, u svim povijesnim razdobljima, promatra samoga sebe i svoju situaciju pred Bogom, polazeći od Boga i u povezanosti s Bogom, te osjeća da je stvorenje koje treba pomoć, koje nije kadro samo sebi osigurati ispunjenje vlastitog života i vlastite nade. Filozof Ludwig Wittgenstein je podsjetio da "moliti znači osjećati da je smisao svijeta izvan svijeta". U dinamici toga odnosa s onim kojim daje smisao životu, s Bogom, molitva ima jedan od svojih tipičnih izraza u klečanju na koljenima. Ta gesta nosi u sebi duboku dvoznačnost: naime mogu biti prisiljen da kleknem – i time zauzeti stav siromaštva i ropske pokornosti –, ali mogu i sam kleknuti na koljena i time poručiti da sam ograničen čovjek i da, dakle, trebam nekog Drugog. Njemu govorim da sam slab, potrebit, "grešnik". U iskustvu molitve ljudsko stvorenje izražava punu svijest o sebi, sve ono što uspijeva shvatiti o vlastitoj egzistenciji i, istodobno, upravlja samo sebe prema Biću pred kojim stoji, upravlja vlastitu dušu prema onom Misteriju od kojeg očekuje ispunjenje najdubljih želja i pomoć da se oslobodi bijede vlastitog života. U takvom gledanju na Drugoga, u tome iskoraku izvan ovozemaljske egzistencije krije se bit molitve, kao iskustva stvarnosti koja nadilazi ono osjetno i prolazno.

Ipak samo u Bogu koji se objavljuje čovjekovo traganje nalazi puno ispunjenje. Molitva koja je otvaranje i izdizanje srca k Bogu, postaje tako odnosi odnos s Njim. I ako bi čovjek zaboravio svojega Stvoritelja, živi i istinski Bog ne prestaje prvi dozivati čovjeka na tajanstveni susret u molitvi. Baš kao što se to kaže u Katekizmu: "Taj korak ljubavi vjernoga Boga uvijek je u molitvi prvi, a čovjekov korak uvijek je odgovor. Kako se postupno Bog objavljuje i otkriva čovjeka njemu samome, molitva se predstavlja kao uzajamni zov, kao drama saveza. Po riječima i djelima, ta drama zahvaća srce. Ona se razotkriva kroz cijelu povijest spasenja" (br. 2567).

Draga braćo i sestre, naučimo se više zadržavati pred Bogom koji se objavio u Isusu Kristu, naučimo prepoznavati u tišini, u dubini nas samih, njegov glas koji nas poziva i ponovno privodi k dubini naše egzistencije, izvoru života, izvoru spasenja, da nam pomogne otisnuti se onkraj granica našega života i da nas otvori Božjoj veličini, odnosu s Njim, koji je Beskrajna Ljubav.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

S uskrsnom radošću od srca pozdravljam i blagoslivljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito članove Zajednice Krvi Kristove. Želja je Uskrslog Gospodina da budemo misionari i svjedočimo Njegovu ljubav svakom stvorenju. Ne bojte se odgovoriti ovom pozivu. Hvaljen Isus i Marija!

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana